

РЕШЕНИЕ

№ 404

гр. София, 22.01.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 22.06.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **9575** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.87 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) във връзка с чл.145 и следващите от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на Х. Х. А., с ЛНЧ [ЕГН], гражданин на С., срещу Решение № 4408/29.07.2019г. на председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ), с което на жалбоподателя е отказано предоставянето на статут на бежанец и на хуманитарен статут.

В жалбата се твърди, че решението на ДАБ е неправилно и незаконосъобразно, постановено при грубо нарушение на материалния закон. Иска се връщане на преписката на административния орган със съображението, че органът „не е получил верен и точен превод на казаното“ на интервюто. Прави се доказателствено искане за представяне на записа от интервюто. В допълнение (л.131 и сл.) към жалбата и в съдебно заседание чрез адвокат Ж. се развиват допълнителни доводи: 1. Неправилно решаващият орган бил приел, че в С. не е налице вътрешен въоръжен конфликт. Не била събрана подробна информация за състоянието на сигурността в С., от която да се направи извод за това, че в страната са гарантирани основните човешки права. Не било обсъдено как и по какъв начин жалбоподателят би могъл да се върне в С. и къде би могъл да се установи. 2. Неправилни били изводите на административния орган, че Й. била трета сигурна страна. Тя не била страна по Конвенцията за защита на бежанците. 3. Неправилен бил изводът на административния орган, базиран на писмо на Държавната агенция „Национална сигурност“ (ДАНС), че жалбоподателят представлява заплаха за националната сигурност. Оспореното решение не съдържало

фактически основания относно това обстоятелство. Органът следвало да изложи мотиви и да ангажира доказателства в тази насока. ДАНС се сочела сериозни основания. Посочените обстоятелства (по време на сватба) били от личен характер и от тях не следвало предположение, че лицето би могло да представлява сериозна заплаха. Лицето вече било получавало виза за България през 2018г. и при представянето на документите пред МВР не било установено наличието на заплаха.

Ответникът – председателят на ДАБ, чрез юрисконсулт М., моли съда да отхвърли жалбата и допълнителната такава, тъй като лицето представлявало заплаха за националната сигурност. Посочените от ДАНС обстоятелства не били от личен характер. Освен това лицето било задържано на българо-румънската граница при опит да замине за Ш..

Представителят на Софийска градска прокуратура прок.К. изразява становище, че жалбата е неоснователна, а оспореното решение – правилно и законосъобразно.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

Административното производство е започнало с молба от кандидата от 02.04.2019г. до ДАБ (л.93) за предоставяне на международна закрила. Същия ден е съставен регистрационен лист (л.91-92), в който е отразено, че кандидатът е гражданин на С., [дата на раждане] в Й., [населено място], арабин, мюсюлманин – сунит, без професия, неженен, с висше образование, владеещ езици арабски и английски. Съставена е Евродак дактилоскопна карта (л.84). Лицето е запознато срещу положен подпис с писмени указания за правата и задълженията на чужденците, подали молба за закрила в Република България (л.85-87).

Към преписката са приложени лични документи на чужденеца с превод – задграничен паспорт (73-74) и лична карта (л.75-76). В задграничния паспорт (л.74, долу) е поставена от посолството ни в А. виза за България тип „С“ с дата 04.04.2018г.

След надлежна покана (л.83), на 09.04.2019г. с лицето е проведено интервю (протокол, л.66-67).

На него лицето потвърждава заявеното при регистрацията си. Заявява, както и при регистрацията си, че баща му, майка му, двама от братята му и една сестра живеят в Ш. от 5-6 години и имат статут, има още един брат в Китай, друг брат в Германия, също със статут, един брат в България, също със статут. Баща му работил в Й., в [населено място], където се родил и молителят. По-късно, когато бил на 5 години, семейството му се върнали в С., в [населено място], и молителят живял там до 19-годишна възраст, когато напуснал страната и отишъл отново в [населено място]. Напуснал Й. легално, със самолет. Брат му У., живеещ в България, му изпратил поканата за визата. В България е от 27.09.2018г. Искал да се види с родителите си, те обаче не дошли (от Ш.). Страхувал се, че ако подаде молба за закрила в България, могат да го върнат в Й.. „Когато баща ми направиха събиране на семейството на мен ме отказаха.“ Напуснал България нелегално, защото искал да отиде в Ш.. С. напуснал, защото в Х. дошло време да отбие военната си служба. Положението в С. ескалирало. Двама от братята му били отвлечени от въоръжена групировка. После ги върнали срещу плащане на откуп. През 2012г. в Х. станало голямо сражение. Семейството му отишло в А., откъдето била майка му. Той останал в Х., после напуснал за Й.. След това при него дошъл и баща му, който работил и го издържал през цялото време. Другите от семейството му тръгнали за Европа, част от тях се установили в Ш.. После отишъл и баща му и направили събиране на семейството. Той останал сам в С.. Не

можел да работи и решил да напусне. Освен това почнали да връщат сирийците в С.. В Й. учил за социален работник, станал бакалавър, започнал и магистратура, но не успял да я завърши. Работил в Х. комитет и се борил за правата на жените и против ранните женитби. Лично срещу него била отправена заплаха – от тези, които отвлекли братята му – когато ги връщали, един от похитителите казал, че щели да отвлекат и него, ако бил с тях. Никога няма да се върне в С., защото трябва да отбие военната си служба. Не бил получавал повиквателна, имал военна книжка, но я изхвърлил когато заминал за Й.. Един от братята му, който трябвало да служи, само се водел на служба, но не ходел реално, като плащал рушвети. После когато избягал, го водили дезертърор и го издирвали. Сега който и от семейството му да се върнел, щели да му дирят сметка. Единственото направено от молителя нарушение било това, че се опитал да напусне нелегално (България), просто искал да се види с родителите си. Моли да получи документи за да се види с родителите си. В С. и в Й. не е арестуван и осъждан. Няма проблеми заради това, че е арабин, но заради това, че е сириец, имал проблем докато бил в Й. – там не давали на младите хора от С. да работят. В С. можело да ги сметнат за кюрди, защото били от такъв район. Мисли, че отвлечането на братята му е поради тази причина. Не членувал в политическа партия и организация или във въоръжена групировка. Срещу него не е оказвано насилие.

Към административната преписка е приложена справка (л.18-22) на Дирекция „Международна дейност“ при ДАБ относно обстановка в С., актуална към 15.05.2019г. Според нея през 2018г. общата ситуация на сигурността в контролираните от правителството територии, включително в големите градове, се е подобрила значително. Намалели са военните конфронтации, намалел е броят на инцидентните стрелби. Положението остава напрегнато в някои градове, включително в Х.. В столицата Д. ситуацията е спокойна. Според властите, няма проблем напусналите страната да се върнат. От началото на войната в страната са се върнали 315 хиляди души, а само през 2018г. – повече от 130 хиляди. Има данни за нарушаване правата на човека, включително от паравоенни милиции, близки до правителството, (например Х.), като правителството не прави достатъчно за разследването на такива случаи. Конкретни нарушения се съобщават в контролираните от кюрдите територии и особено в контролираните от Ислямска държава територии.

Приложена е информация от пресата (л.27), според която сирийците в Й. живеят както в лагери, така и извън тях – половината, като за нуждите на всички тях отделни държави и международни организации са договорили помощ в размер на 2,4 млрд. долара.

От ДАБ, в съответствие с чл.58, ал.9 от ЗУБ, е изпратено писмо (л.70) до Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС) за становище по молбата за закрила.

Към административната преписка са приложени две писма от ДАНС до ДАБ.

В първото, от 14.05.2019г. (л.47), се казва, че „в ДАНС е налична информация, според която има основание да се счита, че лицето представлява заплаха за националната сигурност.“ В тази връзка ДАНС моли за съдействие за това, по време на разглеждане на молбата за закрила, лицето да бъде настанено в помещение от затворен тип.

В тази връзка ДАБ издава решение (л.43) за настаняване на лицето в помещение от затворен тип до приключване на производството по предоставяне на

международна закрила.

Във второто писмо (л.33) ДАНС повтаря казаното в първото и възразява на лицето да бъде предоставена закрила.

При тези факти и обстоятелства административният орган е постановил оспореното решение (л.8-13). В него е приел, че чужденецът е бил задържан на ГКПП-В. при опит да напусне нелегално България, като това станало на 13.01.2019г. – четири месеца след влизането му и легалното му пребиване. Молбата за закрила подал едва на 27.03.2019г. по време на задържането си в СДВНЧ. От тези факти органът е направил извод, че чужденецът, макар да е разполагал с достатъчно време и възможност, не е подал молбата си за закрила в разумен срок. В решението е прието още, че лицето не е направило обосновани твърдения за осъществено спрямо него преследване по смисъла на чл.8, ал.1 от ЗУБ. Отвличането на братята му през 2012г. с цел получаване подкуп, както и даването на рушвети от един от братята му (М.) да не служи реално военна служба, органът приема за неотнормими. В решението е прието, че не са налице основанията и за предоставяне на хуманитарен статут на чужденеца. Самият той не направил обосновани изявления за наличие на реална опасност от тежки посегателства по чл.9, ал.1, т.1 и т.2 от ЗУБ. От справката за актуалната обстановка в С. пък следвал изводът, че в страната не са налице обстоятелства по чл.9, ал.1, т.3 от ЗУБ.

В съдебно заседание от 17.02.2020г., пълномощникът на жалбоподателя – адв.Г., поддържа твърдението в жалбата за неточен превод и прави искане за назначаване на експертиза. С протоколно определение в същото заседание съдът допуска изслушването на такава след внасяне на депозит. Такъв не е внесен в определения срок. В съдебно заседание от 18.05.2020г. жалбоподателят, в присъствието на нов пълномощник – адв.Ж., заявява: „Не искам да се превежда дискът.“

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Решението на ДАБ е връчено на жалбоподателя на 06.08.2019г., жалбата е подадена чрез административния орган до съда на 16.08.2019г., тоест в 14-дневния срок по чл.149, ал.1 от АПК, от активно легитимирано лице, имащо право и интерес от оспорване на административния акт и съдът дължи произнасяне по същество.

Съдът намира, че разгледана по същество, жалбата се явява частично основателна.

В административното производство пред ДАБ и при постановяване на решението и връчването му не са допуснати нарушения на административнопроизводствените правила.

Решение е издадено от компетентен орган по смисъла на чл.75, ал.1 от ЗУБ - председателят на ДАБ, спазена е предвидената в закона форма, актът съдържа всички изискуеми реквизити. Търсещото международна закрила лице е своевременно информирано още при започването на производството за правата му, писмено му е разяснена процедурата, по която се подават и разглеждат молбите. При съставянето на регистрационния лист и при провеждане на интервюто на кандидата е назначен преводач на родния му език (арабски), като той и двата пъти е заявил, че преводът е бил разбираем и между него и превода не е имало комуникативни пречки. При провеждане на интервюто чужденецът е информиран, че ще бъде използвана звукозаписна техника. На интервюто е присъствал адв. С. от БХК. Решението е

върчено също с участието на преводач. В съответствие с изискването на чл.41, ал.1, т.1 от ЗДАНС и чл.58, ал.7 от ЗУБ, е поискано становище от ДАНС, като независимо от отрицателното становище, не това е основанието да се откаже закрила.

Съдът намира, че решението е издадено в съответствие с материалния закон и в съответствие с целта на закона в частта му относно произнасянето по искането за предоставяне на статут на бежанец.

Съгласно чл.8, ал.1 от ЗУБ Република България предоставя статут на бежанец на чужденец, който изпитва основателен страх от преследване поради своята раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или поради политическо мнение и/или убеждение, намира се извън държавата си по произход и поради тези причини не може или не желае да се ползва от закрилата на тази държава или да се завърне в нея. Законното определение за понятието „преследване“ е дадено в чл.8, ал.4 и ал.5 на ЗУБ - нарушаване на основните права на човека или съвкупност от действия, които водят до нарушаване на основните права на човека, достатъчно тежки по своето естество или повторяемост, като действията на преследване могат да бъдат физическо или психическо насилие, закони, административни, полицейски или съдебни мерки, които са дискриминационни или се прилагат с цел дискриминация, отказ на съдебна защита, непропорционално или дискриминационно наказателно преследване или наказания. Необходимо е преследването да е характерно не изобщо за страната, а да е било насочено към конкретното лице, търсещо закрила. Поради това изложеното в бежанската история следва да се преценява конкретно и индивидуално.

В контекста на казаното в горния абзац, административният орган правилно е приел, че представената бежанска история на кандидата не обосновава предоставянето на бежански статут. В хода на административното производство не се установяват факти, които да обуславят необходимостта от предоставяне на бежански статут на жалбоподателя, а данни за такива не са наведени и пред съда. Кандидатът не прави обосновани твърдения за осъществено спрямо него преследване от страна на държавата, от партии или организации, не е аргументирал и наличие на основателни опасения от преследване по изброените в чл.8, ал.1 от ЗУБ причини. Общата обстановка в С. не е сама по себе си основание за предоставяне на статут на бежанец, какъвто се предоставя на лично основание, при наличие на преследване по някоя от хипотезите на чл.8, ал.1 от ЗУБ. Що се отнася до чл.8, ал.4 от ЗУБ за преследване чрез нарушаване на основни човешки права от една страна кандидатът не е получавал повиквателна за отбиване на наборна военна служба, а от друга страна нежеланието да отслужи задължителна военна повинност не е достатъчно обстоятелство, обосноваващо бежански статут, по аргумент и от изложеното в Наръчника по процедури и критерии за определяне на статут на бежанец, глава II, § 167. В страната си на произход той лично не е имал проблеми с властите, арестуван или осъждан (проблемите от 2012 г. касаят братята му, не лично него). Твърденията на жалбоподателя не съдържат информация за осъществено спрямо него преследване и по смисъла на чл.8, ал.2-5 от ЗУБ, както и риска за бъдещо такова. За кандидата се установяват положителните предпоставки и липсват данни за отрицателните предпоставки по чл.8, ал.7 и 8 от ЗУБ.

С оглед казаното, съдът намира, че е правилен изводът на ответника в решението, че не е налице основание на жалбоподателя да бъде признат статут на бежанец.

Относно отказа за предоставяне на хуманитарен статут, в която част са основните оплаквания на жалбоподателя, съдът намира, че оспореното решение е незаконосъобразно и не е в съответствие със закона - чл.9 от ЗУБ.

Съгласно чл.9, ал.1 ЗУБ, хуманитарен статут се предоставя на чужденец, принуден да напусне или да остане извън държавата си по произход, тъй като в тази държава е изложен на реална опасност от тежки посегателства, като смъртно наказание или екзекуция, изтезание или нечовешко или унизително отнасяне, или наказание, тежки и лични заплахи срещу живота или личността му като гражданско лице поради насилие в случай на вътрешен или международен въоръжен конфликт. С цел да се даде отговор относно наличието на предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут, следва да се разгледат в сравнителен план трите вида "тежки посегателства", посочени в чл.9, ал.1 от закона, представляващи условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да може дадено лице да се счита способно да търси хуманитарен статут, когато има сериозни и потвърдени основания да се смята, че молителят е изложен на "реална опасност от такива посегателства" в случай на връщане в съответната страна. При разглеждането на този въпрос съдът съобразява и решение на Съда на Европейския съюз от 17 февруари 2009 г. по дело C-465/2007 г. Съгласно посоченото решение на съда на Европейския съюз следва да се отбележи, че използваните в чл.15, букви а) и б) от Директива 2004/83/ЕО относно минимални стандарти относно условията за предоставяне на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила изрази "смъртно наказание", "екзекуцията", както и "изтезание или нечовешко или унизително отнасяне или наказание, наложени на молител", абсолютно идентични на тези, посочени в ЗУБ, обхващат ситуации, при които молителят за хуманитарен статут е специфично изложен на опасността от определен вид посегателство. От друга страна, посегателството, дефинирано в чл.15, б."в" от Директивата като изразяващо се в "тежки и лични заплахи срещу живота или личността" на молителката, обхваща една по-обща опасност от посегателство. Всъщност по-скоро се имат предвид в по-широк план "заплахи срещу живота или личността" на цивилно лице, отколкото определените насилия. Освен това тези заплахи са присъщи на обща ситуация на "въоръжен вътрешен или международен конфликт". На последно място, разглежданото насилие в основата на посочените заплахи е квалифицирано като "безогледно", термин, който предполага, че насилието може да се разпростира към лица без оглед на личното им положение. В този контекст изразът "лични" трябва да се разбира като обхващащ посегателства, насочени срещу цивилни лица без оглед на тяхната самоличност, когато степента на характеризиращо протичащия въоръжен конфликт безогледно насилие, преценявана от компетентните национални власти, сезирани с молба за субсидиарна закрила, или от юрисдикциите на държава членка, пред които се обжалва решение за отхвърляне на такава молба, достига толкова високо ниво, че съществуват сериозни и потвърдени основания да се смята, че цивилно лице, върнато в съответната страна или евентуално в съответния регион, поради самия факт на присъствието си на тяхната територия се излага на реална опасност да претърпи тежките заплахи, посочени в чл.15, б."в" от Директивата.

В чл.75, ал.2, изр. първо ЗУБ е предвидено, че при произнасяне по молбата за статут от страна на административния орган от ДАБ се преценяват всички относими факти, свързани с личното положение на молителя, с държавата му по произход или с трети държави. В конкретния случай това изискване не е изпълнено, тъй като по делото не е представена актуална справка за страната на произход (тази от административното производство е от 15.05.2019г., а делото е разгледано през 2020г.), а ситуацията в С. се характеризира с динамичност и е общоизвестен факт е дълго продължилият там вътрешен въоръжен конфликт, прогонил милиони хора от страната им. За да бъде прието със сигурност отсъствието на каквото и да било основание по чл.9 от ЗУБ за предоставяне на хуманитарен статут е необходимо да се извърши преценка на ситуацията в страната, която да е максимално актуална към взимане на съответното решение, съответно към преценката за правилността на изводите в него от контролиращия го съд. По делото не се съдържат данни относно актуалната през 2020 г. обществено - политическа ситуация в С., което е от съществено значение за преценката относно наличието на обстоятелства по чл.9, ал.1, б."в" ЗУБ за предоставяне на хуманитарен статут, съобразено с тълкуването по посоченото решение на СЕО.

Що се отнася до наведената от органа възможност за установяване в Й., следва да се има предвид следното:

Съдът счита, че изводът на решаващият орган за трета сигурна страна е необоснован. В нарушение на чл.75, ал.2, изр. първо във вр. с §1, т.9 от ДР на ЗУБ за жалбоподателя не са преценени всички относими факти, свързани с третата държава. В решението си органът не е изложил подробна информация за обстановката в Й. (не е приложена информация, обобщена от съответната дирекция на ДАБ, а разпечатка от интернет), не е обосновал защо счита, че това е „трета сигурна държава“ за жалбоподателя и че същият ще бъде приета там, ако бъде върнат. По смисъла на дефиницията за "Трета сигурна държава" §1, т. 9 от ДР на ЗУБ това е държава, различна от държавата по произход, в която чужденецът, подал молба за международна закрила, е пребивавал и няма основания да се опасява за живота или свободата си поради раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политическо мнение; е защитен от връщане до територията на държава, в която съществуват условия за преследване и застрашаване на правата му; не е изложен на опасност от преследване или тежко посегателство, като изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание; съществува възможност да поиска статут на бежанец и при предоставянето му да се ползва от международна закрила като бежанец; са налице достатъчно основания да се смята, че ще бъде допуснат до територията на тази държава. Условието на нормата са дадени кумулативно. В случая органът не се е мотивирал защо счита, че Й. е такава трета сигурна държава за кандидата, като не е изследвал съвкупно предпоставките на дефиницията на закона, цитирана по-горе. Направена е само бланкетна констатация и не е разгледана обосновано възможността жалбоподателя да се установи на територията на тази държава. Органът не е изследвал останалите 5 (б."а"-б."д" по-горе) задължителни условия. В решението не е обсъдено дали страната спазва международни актове в областта на

предоставянето на закрила на бежанци. Няма информация и не е обсъдено в акта дали в Й. е налице прието вътрешно законодателство, уреждащо приема и правата на бежанците и дали има или не държавни органи по прилагане на това законодателство. Не обсъдено как законодателно е решен въпросът и какви са реалните практики по връщането или не на лицата до държави, в които съществуват условия за тяхното преследване или застрашаване. Не е изследвано и обсъдено какви са възможностите на лицето да поиска и да се ползва от закрила като бежанец.

По отношение на позоваването на изключващата клауза по чл.12, ал.2, т.4 от ЗУБ съдът намира, че в случая нито органът, нито жалбоподателят са се запознали с мотивите към отрицателното становище на ДАНС, съответно не е имало възможност за възражения от страна на кандидата и съответно да бъдат обсъдени, нито органът мотивирано се е позовал на разпоредбата, която разглежда случай на сериозни основания да се предполага, че представлява заплаха за обществото или за националната сигурност, а не само отрицателно становище на друг орган. Понеже нито една от страните в административното производство е била запозната по същество с отрицателното становище на ДАНС (мотивите към него), то не следва съдът за първи път в съдебното производство да се произнася относно изключващата клауза за предоставяне на хуманитарен статут. Органът следва да се запознае с мотивите, както и с възраженията на кандидата по повод отрицателното становище на ДАНС, в това число, че събитията, за които се споменава датират преди много години и твърденията на жалбоподателя, че е бил 17 годишен и да обоснове е ли налице сериозното основание по чл.12, ал.2, т.4 от ЗУБ или не.

Поради изложеното по горе, съдът намира, че отказът на административния орган за предоставяне на хуманитарен статут на жалбоподателя е незаконосъобразен и следва да се отмени. Делото като преписка следва да се върне на органа в тази част, за да изследва предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут и обосноваване на трета сигурна страна на произход, като се обсъдят актуалните данни за положението било в страната на произход на молителя към момента, било в такава трета сигурна държава, за която е налице обосновано предположение съгласно дефиницията на закона с обсъждане на всичките й предпоставки. Също така, следва да се обсъдят възраженията на жалбоподателя, в контекста на представено отрицателно становище на ДАНС, като се поиска актуално становище на този специализиран орган при новото разглеждане, такова предвид изминалия значителен период от време.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. посл. от АПК, Административен съд С. град, I отделение, 6-ти състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на Х. Х. А., гражданин на С., Решение № 4408 от 29.07.2019г. на Председателя на ДАБ при МС в частта за отказ за предоставяне на хуманитарен статут.

ИЗПРАЩА на председателя на ДАБ при МС делото като преписка за

произнасяне по молбата на Х. Х. А., гражданин на С., в частта относно предоставяне на хуманитарен статут в Република България, при съобразяване на изложеното в мотивите на настоящото съдебно решение.

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Х. Х. А., гражданин на С., Решение № 4408 от 29.07.2019г. на Председателя на ДАБ при МС в частта за отказ за предоставяне статут на бежанец.

Решението може да бъде обжалвано пред Върховния административен съд на РБ в четиринадесетдневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: